

Jan 20, 24-29

1.Kor 15,1-8

kázání z bohoslužby z 4. 5. 2013 – br. Filipi Pavel

Tomáš, jinak Didymos, jeden z dvanácti učedníků, nebyl s nimi, když Ježíš přišel. Ostatní mu řekli: „Viděli jsme Pána.“ Odpověděl jim: „Dokud neuvidím na jeho ruku stopy po hřebech a dokud nevložím do nich svůj prst a svou ruku do rány v jeho boku, neuvěřím.“ Osmého dne potom byli učedníci opět uvnitř a Tomáš s nimi. Ač byly dveře zavřeny, Ježíš přišel, postavil se a řekl: „Pokoj vám.“ Potom řekl Tomášovi: „Polož svůj prst sem, pohleď na mé ruce a vlož svou ruku do rány v mém boku. Nepochybuji a věř!“ Tomáš mu odpověděl: „Můj Pán a můj Bůh.“ Ježíš mu řekl: „Že jsi mě viděl, věříš. Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili.“

To první, čeho si všimneme: jak starého data je nedůvěra ve vzkříšení. Evangelista si dává záležet, aby nám to neuniklo. Říká: *Tomáš, jeden z dvanácti učedníků*. Dávno předtím, než nevěřičnost zachvátila masy skeptiků a ateistů, pronikla do nejužšího kruhu Ježíšových stoupenců. Žádný ze čtyř evangelistů se to nesnaží zamčít, někdy dokonce sdělují, že mezi učedníky bylo takových nevěřících Tomášů víc, snad všech dvanáct. Oni s Ježíšem po celý čas bývali, všechno od něj slyšeli, i to, že bude zabit a potom vzkříšen, ale když to přišlo, byli stejně nevěřící jako naše generace, kterou německý sociolog nazval generací skeptickou. Nevěra ve vzkříšení není teprve záležitostí moderní doby, byla tu hned v první skupině Ježíšových nejbližších spolupracovníků.

Pomyslete na to, až na vás někdy přikvačí pochybovačné myšlenky. A ono se věru někdy zdá, že to není možné, aby byl Ježíš Kristus ještě živ, připadá nám mrtvý a stále mrtvější, hezká vzpomínka, ale definitivně uzavřená minulost. Nuže, až nás někdy takové myšlenky přepadnou, pomysleme, že nejsme první nevěřící Tomášové.

Ale pomysleme také na něco jiného. Naše víra nebo nevíra nic nemění na tom, že Ježíš Kristus byl vzkříšen a je živ. Evangelisté to vyjadřují ve scénách, kde Vzkříšený přichází za svými učedníky. Jednou to mělo být na galilejské hoře, jindy cestou do Emauz, ještě jindy na břehu jezera; a tentokrát v kterémsi jeruzalémském domě, kam se smutní učedníci uchýlili. Ale vždycky, úplně vždycky, přichází Vzkříšený za učedníky sám od sebe, někdy zavřenými dveřmi, přistupuje on k nim, ne naopak. Je živ bez ohledu na to, jestli tomu někdo věří nebo ne. Není tomu tak, že by byl živ jen pro toho, kdo věří, ale už ne pro toho, kdo nevěří. Jakoby se už tehdy evangelisté bránili námitce, že Bůh a Kristus jsou výplodem našeho nitra, které se muselo ujistit, že po smrti ještě něco je, a tak si vysnilo, vybájovalo postavu Vzkříšeného. Tak se to také někdy vykládalo. Ale v evangeliích slyšíme a čteme: Vzkříšený přichází i tam a právě tam, kde není víra, kde je strach a zklamání a smutek.

Přichází. Sám od sebe. Ve svém Slovu a svém stolu dodnes. A jako tenkrát věděl o Tomášovi, ví i dnes o naší nevěře, našem zklamání, naší nejistotě. Já nevím, s jakou mírou důvěry nebo pochybování se potýkáte vy. Já to přesně nevím ani sám o sobě.

Ale on to ví. O Tomášovi, o mně, o nás. Tenkrát nečekal, až mu budou učedníci na Tomáše žalovat, že on nevěří. Nečekal, až se Tomáš sám přizná. Ví o něm. A osloví ho jako první. Aby jeho nevěru přemohl. Oslovuje nás. Aby naši nevěru přemohl.

V čem byl Tomášův problém? Něčemu rozumíme. Když mu ostatní učedníci referovali: Viděli jsme Pána, on tuto zprávu nezpochybnil. Neřekl: Kdoví, co jste viděli! Ale řekl: Pokud jde o mě – já uvěřím, až se sám přesvědčím. Vy si věřte, čemu chcete, ale já si udělám vlastní názor. Velmi moderní. Tak jedná člověk, který se nespokojí s tím, co se mu předkládá, aby tomu věřil nebo si to myslel; není pro něj směrodatné, co hlásají druzí, co hlásá církev, tradice, bible, on si hledá vlastní cestu, vlastní názor. On možná i trochu závidí těm, kdo se dokáží naivně připojit k víře ostatních, k víře církve, ale on takhle nemůže, on potřebuje vlastní stanovisko.

Záleží na tom, kde a jak si to vlastní stanovisko tvoříme. *Osmého dne potom byli učedníci opět uvnitř a Tomáš s nimi.* Tomáš s nimi. Před týdnem na shromáždění chyběl (nevíme proč a evangelistu to ani nezajímá), ale tentokrát už nechybí. S tvorbou vlastního názoru neodešel přemýšlet do přírody, nevrhnul se do studia knih anebo do takzvaného praktického života. Šel do shromáždění Kristových učedníků. Dobře udělal. Dobře děláte vy všichni, kteří své pochybnosti přinášíte do shromáždění Kristova lidu, kde on se podle svého zaslíbení s námi setkává ve Slovu a u stolu. Kde jinde by mohla naše nedůvěra být překonána? Kde bychom mohli bezpečněji získat vlastní stanovisko?

Dokud nevidím na jeho rukou stopy po hřebech a dokud nevložím do nich svůj prst a svou ruku do rány v jeho boku, neuvěřím, říká Tomáš. Ale pozor: Není to postoj, jaký byl moderní ještě před půlstoletím: Já věřím jen tomu, na co si sáhnu. (Tomáš si potom na Krista stejně nesáhl.) Tomášovi jde o něco jiného. O čem se chce přesvědčit? Chce vidět stopy Ježíšových ran. Chce mít jistotu, že ten Vzkříšený je opravdu týž, který trpěl, byl ukřižován, zemřel. Jestli to není někdo jiný, nějaký dvojník, kterého Ježíš poslal za sebe na kříž (jak se to také kdysi někteří domnívali). O to jde Tomášovi: Jestli ten údajně vzkříšený je opravdu ten skutečně ukřižovaný.

A je zajímavé, že Kristus se mu také tak představí: *Polož svůj prst sem, pohled' na mé ruce a vlož svou ruku do rány v mém boku.* Ano, jsem ten, který visel na kříži. Vzkříšený se legitimuje. Legitimuje se – svými ranami. Tomášovi i nám. Jedna z knih katolického kolegy Tomáše Halíka má název: „Dotkni se ran“. V Kristových jizvách poznáváme něco podstatného o Bohu, v něhož věříme a kterého potom Tomáš vyznává: Pán můj a Bůh můj. Poznáváme, že to není bůh netečný, lhostejný, distancovaný od všeho utrpení, jímž jeho stvoření strádá. Ty rány jsou stopy zápasu, který on ve svém Synu svedl s mocí zla, s lidskou vinou a hříchem, také s mým sobectvím a troskotáním – a zvítězil. Ty rány jsou svědectvím, že on ten zápas podstoupil, nevyhnul se mu – ale neutonul v propasti našich vin vpravdě bezedných, nýbrž prošel až na druhý břeh, zvítězil nad nimi. Vzkříšený je stále také ten zraněný. To je, co Tomáš potřeboval vědět. Co my potřebujeme také vědět.

Je něco zarážejícího v tom, že vzkříšený Kristus býval na ikonách zobrazován beze stop svého utrpení. Vítězný, suverénní, vševládný (pantokratör). Ale je jeden umělec,

který to napravil. Je to bratr Miroslav Rada. Na svých kresbách, také na průčelní stěně našeho vinohradského kostela to provádí výmluvně: je na nich zobrazen Kristus vzkříšený, rozpíná své ruce v žehnajícím gestu, ale ty ruce jsou stále probodnuté (a nohy též), jsou ještě vidět jizvy jeho ran; a on, ten vítězný, náš Pán k nám přijíždí – na oslíčku a na hlavě trnovou korunu. Takové je poselství bible: nejsou dva Kristové, jeden visící na kříži, s hlavou plnou trýzně, s probodnutým bokem a dlaněmi, ztroskotanec jako tisíce jiných ušlechtilých mužů a žen, kteří se pokoušeli o dobro a špatně skončili – a druhý vítězný, vztyčený, mocný, ano vševládný, soudce živých i mrtvých. Je jen jeden Kristus: trpící za nás, vzkříšený pro nás.

To poznal Tomáš a to jej přemohlo. Díry na rukou Ukřižovaného na mne žalují tvrdou výčitkou: To jsi způsobil ty, tvé viny přibily Božího syna na kříž. A ty díry na rukou Vzkříšeného nesou jiné poselství: On zvítězil i nad mými vinami, moje hříchy ho nezničily, nepoložily do hrobu, odkud by již nevstal.

A jak toto poznávám, zvolám s Tomášem: *Toto je můj Pán, můj Bůh!*

Děkujeme ti, vzkříšený Pane, že přicházíš i do našich pochybností, do naší nejistoty a přemáháš je. A když přicházíš, my poznáváme, že ses nevyhnul lidskému utrpení, že ses nepaktoval s mocí zla, ale zápasil s ní až do krajnosti. A když přicházíš, my poznáváme, žeš v tomto zápase obstál a zvítězil. Žasneme, Pane, nad velikostí tvé lásky k nám. Prosíme, připomínej se nám takto znovu a znovu, a dej, ať se naučíme pochybovat jen o svých pochybnostech. Amen.